

Warszawa, dnia 20 czerwca 2008 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 2.07.08.

nr 6113 podpis

DNAP-II-0700-17/08/GL

dotyczy: BPS/DSK-043-530/08

BM-1-0700-255/08

P. 12
Znac Senackie
nr 5065
Pan

Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu RP

Genowefa Renie Marnoch

W odpowiedzi na oświadczenie Senatora Rzeczypospolitej Polskiej Pana Ryszarda Góreckiego w sprawie ograniczenia powszechnego dostępu do zawodów prawniczych, uprzejmie przedstawiam, co następuje.

Minister Sprawiedliwości podziela opinię Pana Senatora, że liczba prawników uprawnionych do występowania przed sądami jest zbyt mała i dlatego też podejmuje systemowe działania, które ten stan mają zmienić. Obecnie trwają prace nad przygotowaniem projektu ustawy o państwowych egzaminach prawniczych, która zakłada wprowadzenie dwóch powszechnych, równoważnych dróg dochodzenia do zawodów prawniczych. Obok funkcjonującej dotychczas drogi aplikacyjnej powstanie możliwość świadczenia pomocy prawnej po zdaniu egzaminu I stopnia. Absolwenci prawa, którzy zdadzą państwowy egzamin I stopnia na poziomie rozszerzonym, będą uprawnieni do świadczenia podstawowych czynności prawniczych zdefiniowanych w ustawie, tj. do sporządzania opinii prawnych, projektów pism procesowych, umów i innych czynności prawnych, zastępstwa w postępowaniu przed organami administracji publicznej, a także zastępstwa przed sądami powszechnymi w sprawach należących do właściwości sądów rejonowych, z wyłączeniem spraw z zakresu prawa karnego, rodzinnego i opiekuńczego.

Biorąc pod uwagę, że sprawy cywilne rozpatrywane przez sądy rejonowe w 2007 r. stanowiły aż 95 % wszystkich spraw cywilnych wpływających do sądów (odpowiednio 93 % w przypadku spraw gospodarczych i 86 % w przypadku spraw z zakresu prawa pracy), stwierdzić należy, że osoby świadczące pomoc prawną po zdaniu egzaminu I stopnia otrzymują bardzo szeroki zakres uprawnień, co jednocześnie oznacza znaczne poszerzenie dla społeczeństwa dostępu do pomocy prawnej.

Planuje się, że 4-letni okres świadczenia pomocy prawnej (będący równoważny aplikacji) będzie uprawniał do przystąpienia do egzaminu II stopnia, którego zdanie pozwoli na ubieganie się o wpis na listę adwokatów lub radców prawnych albo do powołania na stanowisko asesora notarialnego. Istotne jest, że wiedza i umiejętności osób świadczących pomoc prawną w nowym systemie zostaną zweryfikowane egzaminem państwowym.

Przewiduje się, że po wejściu w życie nowej regulacji nastąpi szybkie poszerzenie i zwiększenie konkurencyjności rynku usług prawniczych, bowiem młodzi absolwenci prawa tuż po zdaniu egzaminu I stopnia będą uprawnieni do świadczenia doradztwa prawnego. Usługi te staną się zatem bardziej powszechne i dostępne dla dużej części społeczeństwa.

Wprowadzenie dwutorowej ścieżki dochodzenia do zawodu prawniczego może również spowodować spadek zainteresowania samymi aplikacjami, bowiem z uwagi na wysoką odpłatność oraz długi okres trwania aplikacji, zdobywanie zawodu tą drogą może okazać się mało atrakcyjnym rozwiązaniem dla absolwentów prawa. Bardziej atrakcyjna może stać się ścieżka dostępu do zawodów prawniczych poprzez własną praktykę.

Ponadto, w związku z przyznaniem osobom świadczącym usługi prawnicze prawa do występowania przed sądami rejonowymi w sprawach określonych w ustawie, planuje się wprowadzenie do Kodeksu postępowania cywilnego regulacji stanowiących, że stronom reprezentowanym przez doradcę będzie się zwracało koszty procesu w wysokości należnej według przepisów o wynagrodzeniu adwokata. Będzie to niewątpliwie kolejny czynnik motywujący do świadczenia usług prawniczych.

Odnosząc się natomiast do obaw Pana Senatora związanych z doniesieniami o przywróceniu limitów naboru, należy jednoznacznie stwierdzić, że opracowany w Ministerstwie Sprawiedliwości projekt założeń do ustawy o państwowych egzaminach prawniczych nie przewiduje limitu naboru, który ograniczałoby dostęp do zawodów prawniczych. Przewiduje się natomiast wprowadzenie rozwiązań, które będą gwarantować coroczny i systematyczny wzrost liczby prawników, którzy uzyskają zawód w drodze aplikacji. Minimalna liczba osób przyjmowanych corocznie na aplikacje miałyby być uzależniona od ilości adwokatów, radców prawnych i notariuszy w poszczególnych izbach i radach oraz miałyby wynikać z procentowo określonych proporcji. Wstępnie przyjęto, że minimalny poziom przyjęć będzie wynosił ok. 10 % osób wykonujących dany zawód na obszarze konkretnej rady lub izby. Taki system naboru z jednej strony zagwarantuje kandydatom dużą liczbę miejsc na poszczególne aplikacje, z drugiej zaś strony usprawni przebieg szkoleń dla aplikantów i pozwoli na ich należyte przygotowanie do egzaminu zawodowego. Jednocześnie należy podkreślić, że zagwarantowany ustawowo byłby wyłącznie

minimalny poziom przyjęć na aplikacje, co oznacza, że w każdym roku możliwe byłoby przyjęcie większej ilości osób, o ile pozwalałyby na to możliwości szkoleniowe.

Opisane wyżej działania zmierzają zatem wyraźnie do poszerzenia rynku usług prawniczych i zwiększenia dostępności do tych usług dla większej części społeczeństwa.

Z wypełnieniem

z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

Jacek Czaja
PÓDSEKRETARZ STANU